

CARMELIETENCOMPLEX

Theresiakerk en Carmelietenklooster

De opgave betreft de herbestemming van het voormalige Carmelietenklooster en Theresiakerk in Waspik tot filosofiecentrum en een eventuele aanverwante maatschappelijke openbare functies in opdracht van Reliplan.

Het filosofiecentrum Centre Erasme is op zoek naar een spirituele plek om te landen en brengt een mooi gemengd programma met zich mee. Het programma van Centre Erasme bestaat uit een leeromgeving en heeft een educatieve functie. Zelf (als student) voeg ik een aanvullende maatschappelijke functie toe.

De basis doelgroep zijn de cursisten van Centre Erasme. Daarnaast mijn eigen toegevoegde maatschappelijke doelgroep en eventueel de dorpsbewoners en/of dagjesmensen. Een invulling die de doelgroepen samenbrengt zou mooi zijn.

Ik analyseer onder andere het complex, de doelgroepen en de historie. Het is de bedoeling om een concept ontwerp te maken voor het gehele complex, om vervolgens in te zoomen op een kleiner gedeelte die ik verder uitwerk naar een definitief ontwerp.

Ik houd rekening met:

- De publieksgerichtheid te vergroten.
- Het interne gebruik dient beter op elkaar te worden afgestemd.
- Eventueel een centrale publieksruimte.

EIGEN INTERPETATIE

Wees als een bloeiende lotusbloem, met de kracht om elke dag herboren te worden en tegenslag te overwinnen.

In de Theresiakerk en Carmelietenklooster te Waspik wordt een omgeving gecreëerd waar filosofie cursisten en ex-verslaafden kunnen werken aan hun verlangen naar verandering, kennis en wijsheid. Door middel van diverse ruimtes die gezamenlijk gebruikt kunnen worden en ruimtes die geschikt zijn voor sessies, waar beide doelgroepen individueel kunnen werken aan de verandering die ze door maken. De ruimtes zijn te gebruiken aan de hand van het geschreven programma.

Er zijn in totaal vier doelgroepen, die gebruik gaan maken van het complex.

- 1) Centre Erasme
- 2) Aftercare (SolutionS / Jellinek / GGZI)
- 3) Buurtbewoners & Dagjesmensen
- 4) Nieuwbouwappartementen gelegen in de huidige tuin.

Ik maak een multifunctioneel gebouw met in ieder geval de volgende elementen. Een filosofiecentrum en één of twee collegezalen met een goed aantal kamers logies voor de cursisten. Een keuken met een eetzaal die gecombineerd wordt als restaurant voor de dorpsbewoners en dagjesmensen.

Daarnaast wil ik de historie en het effect van de kapel in stand houden. Dit door middel van de ruimtelijke ingrepen en het behoud van de geschiedenis die op een manier worden toegepast in de kapel.

Als laatste heb ik een metafoer en visie toegepast op het ontwerp.

Wees als een bloeiende lotusbloem, met de kracht om elke dag herboren te worden en tegenslag te overwinnen.

In de Theresiakerk en Carmelietenklooster te Waspik wordt een omgeving gecreëerd waar filosofie cursisten en ex-verslaafden kunnen werken aan hun verlangen naar verandering, kennis en wijsheid. Een plek waar vooral persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke ontwikkeling en gezondheid centraal staat.

Later in dit verhaal wordt de metafoer uitgelegd.

OOORLOGSMONUMENT	2004	WASPIK > GEMEENTE WAALWIJK
MAASROUTE GEREEED	1969	1997
WATERSNOOD		
EINDE WOII	1944	1953
BOUWVERENIGING VOLKSBELANG		
	1911	
INVAL FRANSE TROEPEN		
	1793	
OOSTENRIJKSE SUCCESSIEOORLOG		
	1740	
BENDE DE WITTE VEER OPGEHANGEN		
	1727	
BENDE VAN DE WITTE VEER		
	1720	
SPAANSE SUCCESSIEOORLOG		
	1701	
INVAL TRANSE TROEPEN		
	1672	
TWAALEFJARIG BESTAND		
	1609	
OVERSTROMING		
	1595	
BELEGERING		
	1593	
MUITERIJ		
	1591	
INVAL SPAANSE TROPEN		
	1583	
TACHTIG-JARIGE OORLOG		
	1573	
VERNIETIGING		
	1421	
UITGEGEVEN AMBACHTEN		
	1331	
ONTSTAAN WASPIK		
	1101 - 1300	

Centre Erasme

De eerste hoofddoelgroep in het complex wordt Centre Erasme. Hieronder een inleiding waar Centre Erasme voor staat en wat ze doen en willen bereiken.

Het Centre Erasme is opgericht met het doel om kennis van de filosofie te verspreiden. Inmiddels zien ze de missie breder. Met Centre Erasme willen ze een thuis zijn voor mensen die de bronnen van de filosofie serieus bestuderen. Dit betekent dat zij een plek van gastvrijheid willen zijn. Waar betrokkenheid en aandacht is voor iedereen die hun gast is. Daarnaast zijn ze er niet alleen voor de cursisten, maar ook voor de docenten. Voor hen willen ze het podium zijn waarop zij kunnen staan om zich met filosofie, nieuwe projecten en spraakmakende ideeën bezig te houden. Met datgene wat zij het allerliefste doen.

In 1999 kochten Harry en Ine Willemsen-van Krevel een oude wijnboerderij in het Zuid-Franse plaatsje Saint-Etienne-des-Sorts. Het was een bouwval. Maar met vereende krachten hebben Harry en Ine het pand verbouwd en omgevormd tot wat het nu is: een vrijplaats voor de filosofie. De allereerste cursus werd gegeven voor drie studenten in een verbouwde wijncafe. Buiten de cave waren de verbouwingswerkzaamheden nog in volle gang.

Sindsdien is er veel veranderd. In 2016 namen Cees en Judith het Centre Erasme over. Onder hun dagelijkse leiding is het Centre uitgegroeid tot een bloeiend instituut. Inmiddels organiseert het Centre Erasme weekcursussen filosofie in Frankrijk, weekendcursussen in België en Nederland en tal van filosofie-evenementen. Sinds 2019 maken wij met Allard Amelink de succesvolle Podcast Filosofie.

Er is een zomerschool en een winterschool.

Het programma hiervan verschilt. In de zomer is het een intensief programma van een week. De winterversie is een intensief programma van een weekend. Deze programma's zitten vol ontmoetingen, discussies en lezingen / college's.

Ondanks dat Centre Erasme maar 30% van de tijd aanwezig is, is dit wel de hoofddoelgroep die plaats neemt in de Theresiakerk en het Carmelietenklooster. Deze groep mensen zijn op zoek naar meer kennis en wijsheid die ze kunnen toepassen in het dagelijks leven. Hiervoor volgen ze de cursussen en de lezingen. Deze groep mensen hebben in de tijd dat ze aanwezig zijn een druk en intensief programma. Desondanks nemen ze de moeite om de medecursisten beter te leren kennen en daarom denk ik ook dat ze bereid zijn om de Aftercare mensen te helpen.

Aftercare (afgekickte verslaafden)

Mijn aanvullende maatschappelijke doelgroep is Aftercare. Deze groep mensen hebben net een heel traject gehad van detox en afkicken in een kliniek. Sommige daarvan kunnen daarna niet meteen terug in de samenleving en hebben nog meer begeleiding nodig. Dit kan komen door dat ze nog geen financiële stabiliteit hebben, geen familie of mensen om zich heen hebben waar ze tijdelijk kunnen wonen of een grote kans hebben om terug te vallen. Dit traject vindt plaats op een locatie waar ze verder kunnen werken aan aspecten zodat ze kunnen terug komen in de samenleving en een nieuwe start kunnen maken in hun leven. Sommige vragen kan je alleen beantwoorden op het moment dat je ze hebt meegemaakt. De Aftercare mensen kunnen de cursisten van Centre Erasme helpen met deze vragen en kunnen ze ook laten zien dat verandering, kennis en wijsheid je een nieuw leven kunnen geven.

Waspik is een goede locatie voor dit traject. Het ligt redelijk afgelegen, er is een groene en rustige omgeving, langzaam kunnen ze wennen aan mensen om zich heen en aan de afleiding die ze in het normale leven ook weer gaan tegenkomen. Denk hierbij aan verleidingen, alcohol (in het restaurant) of tegenslagen. Onder begeleiding krijgen ze deze impulsen onder controle.

Een nazorgtraject is onlosmakelijk verbonden met een kliniekopname. Je kunt terugvallen in oud gedrag of weer gaan drinken of gebruiken. Om die reden is goede begeleiding na de opname zo belangrijk. De nazorg van SolutionS is onder andere gericht op het leren hanteren van 'triggers' en valkuilen om zo een terugval te voorkomen. Bovendien wordt er verdere invulling aan het Twaalf Stappen programma gegeven en wordt hulp geboden bij het doorvoeren van noodzakelijke veranderingen in de leefstijl.

Het nazorgtraject start direct na het ontslag uit de kliniek en duurt 13 weken. Iedere cliënt krijgt voor een aantal individuele sessies een begeleider toegewezen. Daarnaast neem je deel aan een groep, geheel volgens het 12 Stappen Minnesota Model. Deze groepen vinden plaats op verschillende tijdstippen en door het hele land. In de groep staan verschillende thema's centraal, die allemaal direct te maken hebben met het leiden van een leven in herstel. Bij de indicatie en frequentie van eventuele extra individuele sessies wordt gelet op wat het beste bij de cliënt en zijn problematiek past.

Het programma bestaat uit verschillende elementen:

- Het 12 Stappenplan
- Begeleiding van triggers en valkuilen
- Groepsessies

Metafoor - De Lotusbloem

Wees als een bloeiende lotusbloem, met de kracht om elke dag herboren te worden en tegenslag te overwinnen. In de Theresiakerk en Carmelietenklooster te Waspik wordt een omgeving gecreëerd waar filosofie cursisten en ex-verslaafden kunnen werken aan hun verlangen naar verandering, kennis en wijsheid. Een plek waar vooral persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke ontwikkeling en gezondheid centraal staat.

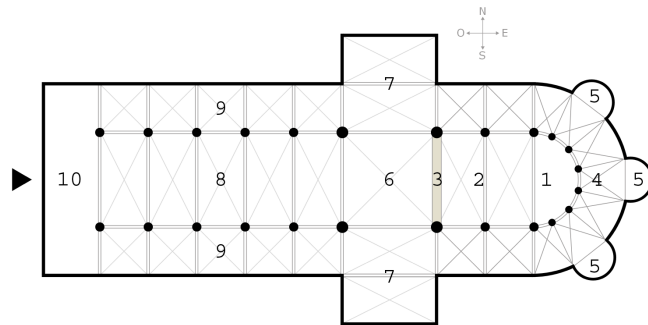
- o De Oude Egyptenaren erkend. Zij gebruikten de lotusbloem om wedergeboorte te symboliseren.
- o Boeddhisme zuiverheid en verlichting.
- o Afhankelijk van de diepte van het water kunnen de stengels van de lotus bloem tot 5,5 meter lang worden en stoppen met groeien zodra ze aan de oppervlakte van het water komen.
- o De bloem bloeit met het ritme van de dag; in de ochtend opent zij haar bladeren om ze laat in de avond weer te sluiten.
- o De lotusbloem staat in onze hedendaagse maatschappij voornamelijk voor puurheid en zuiverheid.
- o Door haar lange bloeitijd staat de lotusbloem ook symbool voor leven.
- o Die hele cyclus vanaf het nestelen van de zaden tot het ontpoppen van de bloem staat ook symbool voor innerlijke groei.
- o - Aftercare: Na afgekickt te zijn ben je een soort van wedergeboren. - Centre Erasme: Een nieuw hoofdstuk in hun leven aan de hand van filosofie.
- o Daarna ben je weer puur (leeg van de verslaving) en ziet het leven weer met andere ogen (verlichting).
- o Heeft te maken met de verslaving, wat vaak jaren lang heeft geduurd.
- o Als je afgekickt ben moet je leven per dag (dus ochtend open avond weer dicht). Als je filosofie studeert dan ga je dingen anders zien en er anders naar kijken, dus je kijkt ergens opnieuw naar.
- o Daarna ben je weer puur en zuiver (leeg van de verslaving). Door filosofie ergens opnieuw en nieuw naar kijken zorgt ook voor zuiverheid en zie je dingen puur zoals je ze nog nooit eerder zag.
- o En ze beginnen een nieuw leven (symbool als leven).
- o Innerlijke groei: Je bent clean, je hebt weer vertrouwen in jezelf, je hebt zoveel bereikt in een relatief korte tijd. Innerlijke groei: Door middel van filosofie je ontpoppen tot een nieuw mens.

- o - Buurtbewoners
Deze mensen zijn de kracht van een dorp. Je kunt ze vergelijken met de stengels van de lotusbloem. Diep geworteld in de kern van het dorp en ze weten alles en kennen iedereen. De buurtbewoners staan ook symbool voor het leven. Het leven in het dorp en ze zorgen voor de geschiedenis en de toekomst.
- o - Dagjesmensen
Deze mensen zorgen dat de stengels geworteld blijven in het dorp. Zij zorgen ook voor de innerlijke groei in het dorp, omdat de mensen willen blijven komen. Als laatste staan ze voor puurheid. Dagjesmensen zien alles met een nieuwe kijk en zien de aspecten van het dorp puur, wat de buurtbewoners als normaal en dagelijks zien.

Persoonlijke Waarneming

Op locatie in Waspik, ik heb de locatie één keer bezocht. Veel waarnemingen heb ik daar op gedaan. Het is een kruiskerk, een kerkgebouw waarvan de plattegrond een kruisvorm heeft door de aanwezigheid van een dwarsbeuk(7) tussen het schip(8) en het koor(2). De eenvoudigste kruiskerk is een eenbeukig gebouw waarvan de plattegrond de vorm van een Grieks kruis dan wel een Latijns kruis heeft. Het punt waar schip(8) en dwarsbeuk(7) elkaar snijden wordt de kruising(6) genoemd.

Voor de rest bestaat het uit de volgende onderdelen:

1) koorsluiting (apsis);	6) kruising of viering;
2) priesterkoor;	7) transept;
3) doksaal;	8) schip of middenschip;
4) kooromgang;	9) zijbeuken;
5) straalkapellen;	10) narthex.

De kapel in Waspik heeft niet één, maar twee kooromgangen. Buiten de kapel, rechts van de nummers 5, is er namelijk later nog een kooromgang bij gebouwd. Hier kon ik niet komen, omdat dit gedeelte was afgesloten. Aan de buitenkant van de kapel zie je op sommige plekken de kogelgaten nog zitten uit de geschiedenis die Waspik heeft doorstaan. Toen ik naar binnen liep kreeg ik één gevoel, zonde. Zo zonde dat zulke mooie kerken leeg staan en worden verwaarloosd. Alles is leeggehaald, er zitten scheuren in de muren en het was er erg donker. Persoonlijk vind ik het super goed dat er kerken in Nederland een nieuw leven krijgen. Het is een stuk historie waar veel mee gedaan kan worden en tegenwoordig ook wordt opgepakt door zowel de zakelijke kant als de particulieren kant.

Na een rondje door de kapel, mochten we door het klooster lopen. Hier zitten op dit moment nog wel mensen. De ruim twintig kamers in het klooster worden momenteel via Prevenda steeds tijdelijk verhuurd. Als je in het klooster rondloopt, zie je veel achterstallig onderhoud.

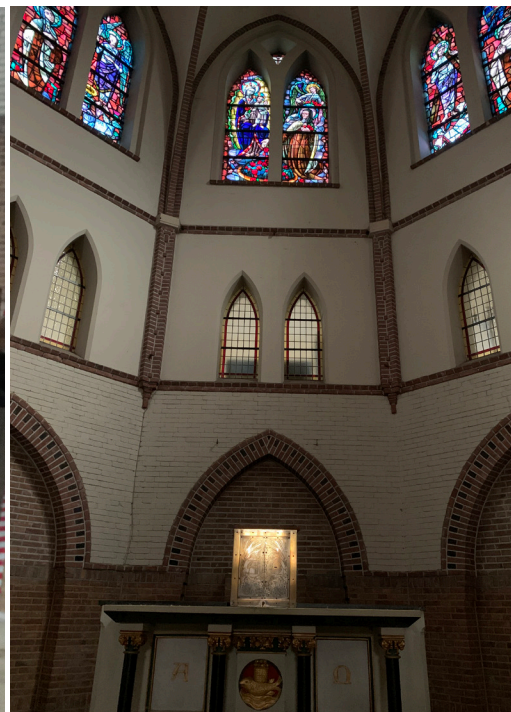
Wat ik wel ontzettend tof vind is dat de glas-in-lood ramen zijn gehouden in de kapel. Dit vind ik vaak het persoonlijkste deel van een kerk of kapel. De glas-in-lood ramen zijn vaak per kerk op maat gemaakt en gemaakt voor de ene kerk. Hierdoor wordt er vaak ook een verhaal verteld via deze ramen. Daarnaast is in het koor nog een element achter gelaten. Dit simpelweg doordat het te zwaar is om weg te halen. Dit mooie en historische element blijft aanwezig in mijn ontwerp.

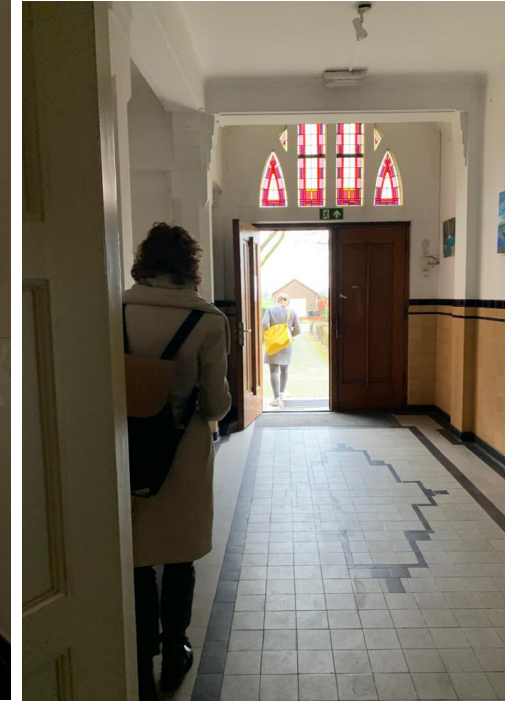
Het is geen grote kapel, dit is een van de kleinere in ons land. Maar alsnog is er genoeg ruimte waar je iets mee kan. Wat ik belangrijk vind is dat je wel blijft zien en voelen dat het een kerk is geweest. Vervolgens wil ik de kerk zo veel mogelijk in tact houden zoals die nu is. Mijn ontwerp wordt daarom niet vast gemaakt aan de kerk en komt los in de ruimte. Hierdoor hoef je niks met de muren of vloer te doen. De historische elementen wil ik gaan restaureren, de vloer in het koor, de glas-in-lood ramen en het element in het koor. Hier onder volgt een kleine beeldbank, zodat je kan zien hoe de kerk en het klooster en nu bij staan.

De Kapel (Exterieur)

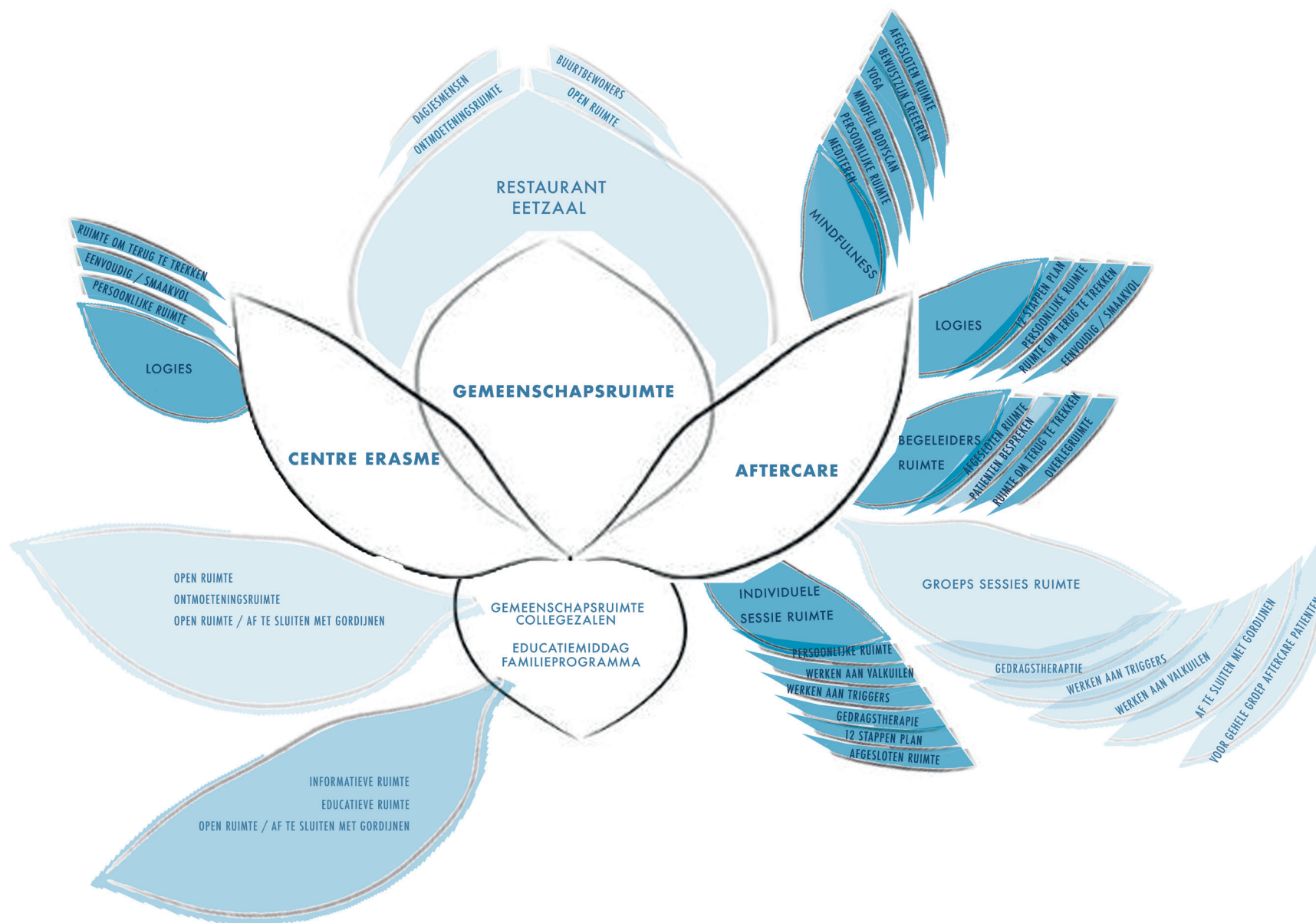
De Kapel (Interieur)

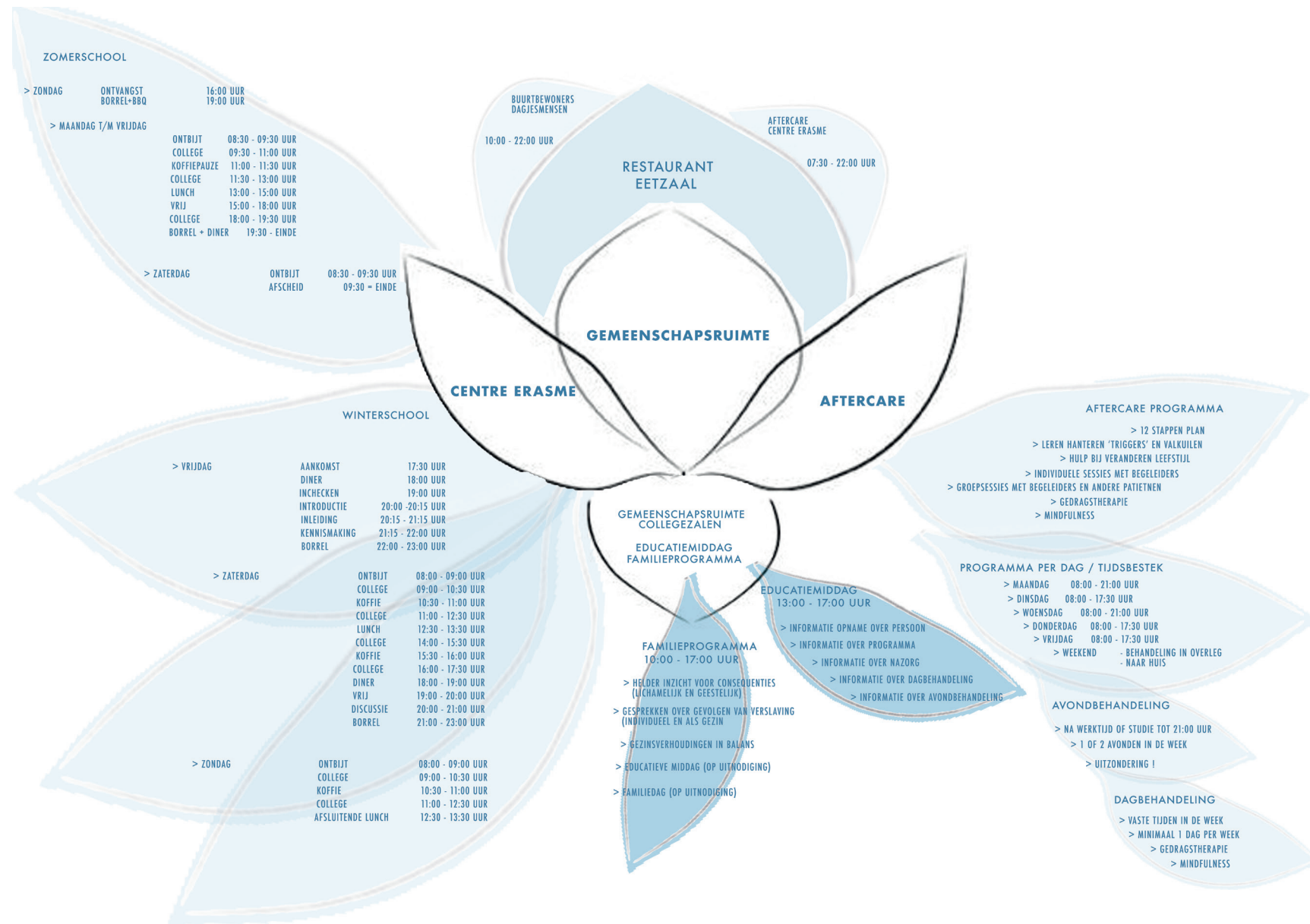
Doelgroepenschema / Relatieschema

In dit schema heb ik de ruimtes weergegeven en wat daar gebeurd. Van kleine tot grote ruimtes, zie je ook in dit schema visueel. De donkerste kleur zijn privé. De middelste kleur blauw is semi-openbaar en de lichtste kleur is geheel openbaar. Dit geeft ook meteen snel weer hoeveel ruimte ik moet ontwerpen. Voorbeeld: De groepsessie ruimte. Dit is een middelgrote ruimte, waar wordt gewerkt aan de gedragstherapie, triggers en valkuilen. Het is te gebruiken door de gehele aftercare groep en heeft ramen, maar is af te sluiten met gordijnen (ook meteen voor de akoestiek). Ook zie je meteen welke ruimtes er door meerdere doelgroepen gebruikt kunnen worden en welke ruimtes flexibel inzetbaar zijn.

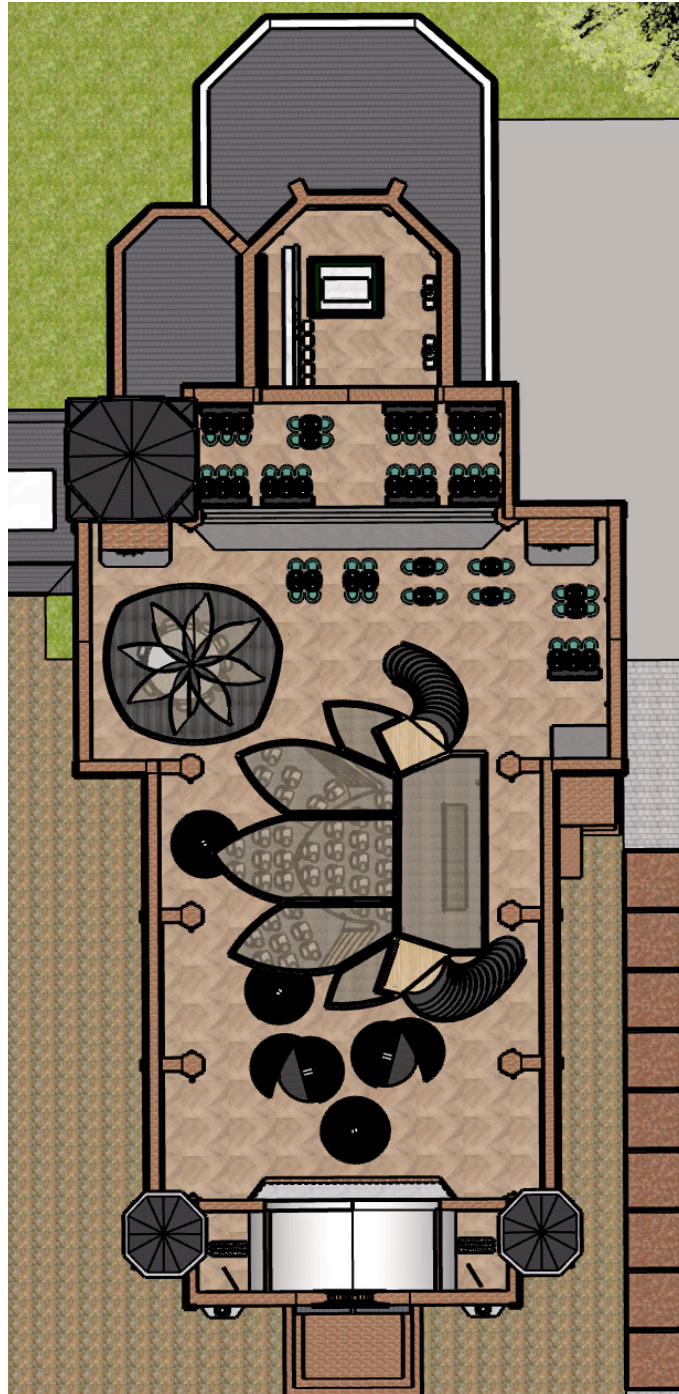

Programma

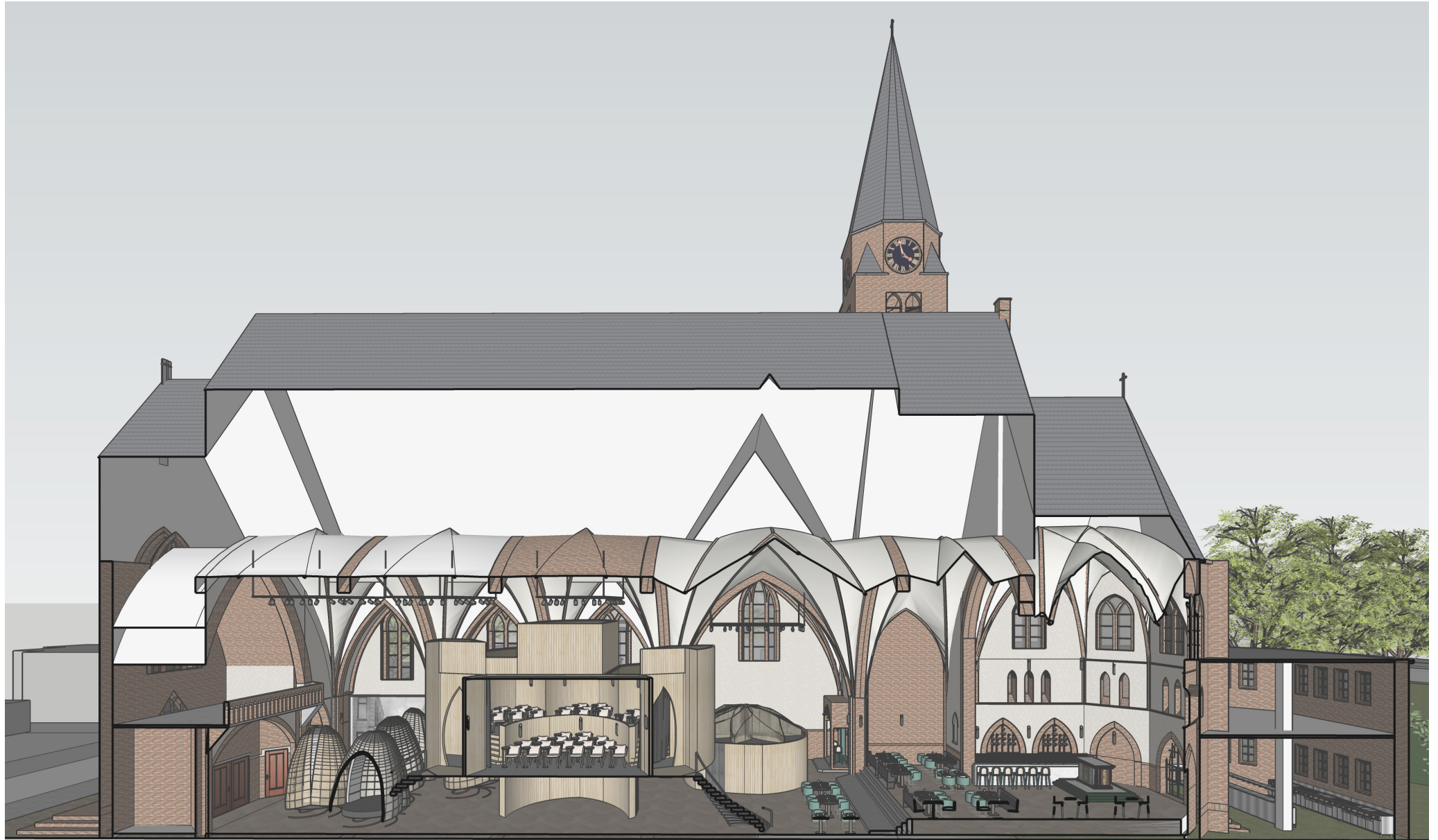
In dit schema heb ik de ruimtes weergegeven en wat daar gebeurd. Het programma van Centre Erasmie en de Aftercare staat hier beschreven. Deze twee programma's zijn geschreven, om te laten zien wat er allemaal in het complex gaat gebeuren en ook hoelaat en wanneer. Centre Erasmie zit omgerekend 30% van de tijd in het complex. Om de andere 70% van de tijd in te vullen heb ik een aanvullende maatschappelijke doelgroep er bij betrokken en de dorpsbewoners en de dagjesmensen kunnen er allemaal terecht. Op deze manier is het complex flexibel inzetbaar en kan het door meerdere doelgroepen gebruikt worden. Niet alleen apart maar ook gezamenlijk.

Plattegrond

Doorsnede

print
ective

Point
pective

int
ctive

Postkantoor en

Waspik